

Werk gewasresten onder

Het verlaagt de ziektedruk bij bladgewassen

voorjaar 2007

Snel onderwerken van geoogste gewassen verlaagt de ziektedruk. Ook de druk van onkruid en insecten wordt kleiner. Een beginnende aantasting van een schimmel bij de oogst geeft snel miljoenen sporen als het gewas onnodig lang blijft staan. Dit verhoogt de kans op resistentie en de druk naar buurtpercelen gaat fors omhoog. Wind en regen zorgen voor verspreiding.

Bremia in oogstresten van sla

In sla is *Bremia* een zeer besmettelijke schimmelziekte. Door wind en regen vindt een snelle verspreiding plaats. Na de oogst spuit u natuurlijk niet meer tegen deze schimmel. Daarmee vormen oogstresten van sla een bron van sporen voor jonge gewassen. Daarbij speelt ook dat de schimmel de mogelijkheid krijgt om rustsporen te maken die zeer lang in de grond achterblijven. Deze zijn een infectiebron voor latere teelten.

Bodemschimmels

Ook de toenemende druk van *Sclerotinia* en *Rhizoctonia* is in te perken als u een gewas zo snel mogelijk na de oogst onderwerkt. Beide schimmels mogen zo min mogelijk tijd krijgen om ruststructuren (sclerotiën) aan te maken, de bekende rattenkeutels. In een uitgegroeid gesloten gewas en in een afstervend gewas worden in

korte tijd veel sclerotiën gevormd. Als de sclerotiën eenmaal gevormd zijn, kunnen ze wel 10 jaar in de grond overblijven en toeslaan als de groeiomstandigheden gunstig zijn. Naast sla zijn ook veel andere gewassen gevoelig. Bovendien kan de ziektedruk zo hoog worden dat u gedwongen wordt om voor de teelt van bladgewassen een minder ziek perceel te zoeken.

Schimmels in andijvie en spinazie

In andijvie kan *Marssonina* (vuur) bij nat en koud weer sterk uitbreiden. De verspreiding vindt vooral plaats via spattend water, waarbij besmette plantenresten als besmettingsbron fungeren.

In spinazie duikt regelmatig wolf op. De schimmel *Peronospora* die dit veroorzaakt, kan zich zeer snel vermeerderen. U treft wolf meestal pas aan kort vóór de oogst of tijdens de oogst. Binnen enkele da-

gen is een kleine besmetting uitgegroeid tot een volveldse aantasting. Uw jongere spinazie of die van uw buurman loopt dan veel besmettingsgevaar. Ook *Cladosporium* behoort tot de schimmels die op een afgeogst gewas nog hard uit kunnen breiden.

Plagen

Trips en luis ontwikkelen zich bij warm weer razend snel. Wordt het te druk in het gewas, dan gaan luis of trips op zoek naar een aantrekkelijker naburig gewas. Voorkom dus uitbreiding van de populatie in uw afgedragen gewassen. In sla bijvoorbeeld ontwikkelt de slaluis *Nasonovia* zich snel en vormt een directe bedreiging voor jongere aanplant.

Onkruiden

De onkruiden klein kruiskruid, knopkruid en kamille bloeien meestal tijdens de oogst. Rijp zaad komt wel voor, maar vaak nog net niet. Als u het veld na de oogst nog een tijdje onberoerd laat, kan massaal rijp zaad gevormd worden. Dit geeft een enorme druk voor de komende teelten. Deze onkruidsoorten kunnen vaak niet via een chemische weg opgeruimd worden. U kunt de onkruiddruk fors verkleinen door het gewas, inclusief onkruid, snel onder te werken.

Ervaringen uit de praktijk

Johan Luykx,
bladgewassenteler te Breda:

“Ik wil gewasresten snel opruimen om ziekten en plagen te onderdrukken. Wij komen meerdere keren per jaar terug met hetzelfde gewas. Risico's in spinazie zijn wolf en *Cladosporium*. Deze blijven intact op de oude stoppel. Het streven is om minimaal 14 dagen de grond zwart te hebben liggen tussen twee teelten. Te snel terugzaaien geeft uitvalproblemen in de volgende teelt. In de paksoi wordt zo snel mogelijk opgeruimd om *Alternaria* en knolvoet binnen de perken te houden. De voedingsstoffen komen dan snel beschikbaar voor de volgende teelt. Ik werk met een cultivator zodat de grond niet te fijn wordt. De cultivator

heeft brede ganzenvoeten die tot 5 cm diep werken. De grond wordt totaal omgezet en planten sterven snel af door uitdroging. Met deze 3 meter brede machine rijd ik twee keer door het perceel. Meteen na de oogst en een week later nogmaals. Daarna heb ik schone grond. Met

10 km per uur ben ik zo rond. Bij vastgereden sporen gebruik ik een vaste tandcultivator, want ik werk met brede bedden van 1 meter 65 en dat komt niet overeen met de andere machine” geeft Johan als reactie op de vraag of dit niet gecombineerd kan worden.

Tips

Kroppen verkleinen

Bij ijsbergsla en Chinese kool blijven soms hele bollen op het veld achter. Als u deze zonder bewerking inwerkt, is de verdeling van de gewasresten ongelijkmatig, en verloopt de vertering langzaam. Dat kan in de volgteelt tot een ongelijkmatige groei leiden. Grote achterblijvende bollen kunt u prima verkleinen met een schijveneg. Hiermee snijdt u de bollen door en werkt u ze tevens licht onder. De vertering wordt bevorderd, waardoor ziekten en plagen zich niet verder kunnen ontwikkelen.

Meer informatie:

- www.mechanischschoon.nl
- www.telenmettoekomst.nl
- Voor meer informatie kunt u zich wenden tot uw adviseur.

Grote werkbreedte

U wilt snel werken. Kies voor een brede machine zodat u niet over elk bed apart hoeft te rijden. Een cultivator en een schijveneg zijn werktuigen die de beste prestatie leveren bij een hoge rijsnelheid (7-12 km per uur). Door de vaart worden de gewasresten beter ondergewerkt.

Werkgang combineren

Na de oogst zijn vaak vaste sporen aanwezig. Door kort achter de trekkerbanden een vaste tand te bevestigen, kan het spoor worden opgetrokken. Dit kunt u combineren met een bredere oppervlakkige bewerking van de rest van het veld.

Praktijknetwerk Telen met toekomst werkt aan een breed gedragen duurzame teelt in de plantaardige sectoren. Ruim 400 ondernemers testen en beoordelen duurzame teeltmaatregelen, 'Best Practices,' op de praktische toepasbaarheid en haalbaarheid. Dit gebeurt zoveel mogelijk in samenwerking met diverse partijen die het boerenerf c.q. de tuin betreden. Deze folder is met grote zorg samengesteld. De samenstellers zijn echter niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die kunnen ontstaan bij gebruik van gegevens.

Colofon:

Productie: Telen met toekomst

Tekst: Jacques Rovers (PPO),

Harrie Pijnenburg (DLV Plant)

Eindredactie: Jac Hendriks, DLV Plant

Vormgeving & druk: Graphiset, Uden